

Betaler det sig med kirken?

“Betaler det sig med kirken? Det koster kirken. Det får De ud af den. Sådan sparer De i skat”. Disse var ordene på forsiden af et nummer af det tyske erhvervsmagasin *WirtschaftsWoche* i foråret 2011. I en stor artikel tematiserede magasinet centrale økonomiske forhold i den katolske og den evangelisk-lutherske kirke i Tyskland. For en dansk læser var det interessant. For eksempel er kirkeskatten i de fleste forbundslande 9 (ni!) procent, kirkeskatten kan dog – ligesom bidrag til fx valgmenigheder herhjemme – trækkes fra, og der er loft over, hvor meget højtlønnede betaler i kirkeskat.

Magasinet havde opstillet et regnestykke for et par på 35 med ret gode indtægter – betaler det sig for dem at være medlemmer af kirken? Ja, lød den lidt overraskende konklusion. Parret vil samlet set i løbet af deres liv betale lidt over en halv million kroner i kirkeskat. Men de får ifølge erhvervsmagasinet ydelser for cirka 30.000 kroner mere. Konklusionen er altså, at det betaler sig med kirken – i Tyskland.

Jeg kom til at tænke på det tyske erhvervsmagasins udregning, da valgmenighedspræst Morten Kvist tidligere på sommeren foreslog, at folkekirken oprettede sine egne skoler for at modvirke det almindelige dannelsesstab og styrke kristendommens stilling i Danmark. Ideen er langt fra knastfri. Der er andre eksempler på, hvorledes folkekirken i disse år “går selv” i forhold til folk, fællesskab og stat. Og det er svært at se, at forslaget gavner landets mange gode folkeskoler, det kan hurtigt blive et politisk argument for at nedprioritere dannelsesdimensionen i folkeskolen. Hensigten med Kvists forslag er dog sympatisk: gode skoler præget af klassisk europæisk dannelse. Skoler, hvor børnene kan opdage, at de er “parthavere i en storladen åndelig tradition”, som Kvist skriver.

Hvordan er det så lige, at forslaget om folkekirke-friskoler kan lede tankerne hen på den økonomiske udregning i et tysk erhvervsmagasin? Jo, det, der for alvor gjorde udslaget i retning af, at det kunne betale sig at være medlem af en kirke i Tyskland, det var præcis skolerne. Udregningen antog, at parret fik to børn, som skulle gå i børnehave og skole. Børnehaven gav ingenting, til gengæld sparede parret lidt over 400.000 kroner på skolegebyr i forhold til en anden privatskole. Cirka 4/5 af parrets kirkeskat blev således “betalt” af besparelsen på en katolsk eller protestantisk skole, som staten støtter – men hvor kirkemedlemmer øjensynlig har en form for fortrinsstilling. Hvis man således ikke har børn, så er det – ud fra en økonomisk kalkule – det rene tilsæt at være medlem af en kirke i Tyskland.

Sådan kan man ikke stille det op, vil nogle sige. Nej, det kan man selvfølgelig ikke – heller ikke set herfra. Kirken er hverken i Tyskland eller Danmark en organisation, der alene leverer konkrete ydelser, som man kan betale sig fra enkeltvis. Sådan fungerer hverken folkeskole eller folkekirke, ja, det er faktisk de færreste foreninger, organisationer og virksomheder, der fungerer på denne måde – bortset fra den rene discount. Hvis ikke der er et fællesskab – historisk og aktuelt – til at tolke med på enkeltydelserne, og hvis der ikke er et “mere” ved de enkelte ydelser, så taber de både kulturel og social værdi og bliver ret jævne serviceydelser.

Men pointen i opstillingen fra det tyske erhvervsmagasin er værd at holde sig for øje: Kirken må levere noget, som dens medlemmer opfatter som værdifuldt. Noget, medlemmerne ikke kan undvære – også selv om de skal betale for det.